

Familiebedrijven: Versterk de hoeksteen van de economie

Inbreng Ronde Tafelgesprek Familiebedrijven – ONL voor Ondernemers

12 januari 2021

ONL voor Ondernemers staat voor een sterke positie van het familiebedrijf als de hoeksteen van de economie. Het familiebedrijf is een stabiele factor binnen de Nederlandse economie, een factor die zeker tijdens huidige economische onzekerheid niet in gevaar mag komen. Deze centrale rol van het familiebedrijf is cruciaal voor de economische groei. Familiebedrijven staan ook voor een aantal uitdagingen. Deze uitdagingen worden onder andere uiteen gezet in de initiatiefnota Familiebedrijven van het CDA van afgelopen september. ONL staat achter deze initiatiefnota en wil met deze inbreng een aantal oplossingen aandragen om de hoeksteenfunctie van het familiebedrijf te waarborgen en te versterken.

Het economisch en maatschappelijk belang van het familiebedrijf

Familiebedrijven vormen de hoeksteen van de Nederlandse economie. Meer dan 70% van alle bedrijven in Nederland is een familiebedrijf. Uit cijfers van het CBS blijkt dat deze groep samen verantwoordelijk is voor 29% van het aantal banen in Nederland, in vergelijking tot bijvoorbeeld 12% bij de overheid. Op het gebied van werkgelegenheid zien we zelfs dat het aantal vacatures binnen familiebedrijven in 2019 met 8% is toegenomen. Familiebedrijven zijn dus verantwoordelijk voor een belangrijk deel van onze banen. Familiebedrijven vervullen daarnaast een belangrijke maatschappelijke functie, zeker op lokaal niveau. Zij sponsoren verenigingen en evenementen en bieden, vaker dan andere bedrijven, leer-werkplekken aan voor jongeren. Daarnaast gaan familiebedrijven in veel gevallen lange zakelijke relaties aan en vormen daardoor een stabiele factor binnen de lokale economie. Familiebedrijven hebben hierdoor ook sterke sociale netwerken, waardoor zij innovatiever zijn, een betere toegang tot menselijk kapitaal en meer oog voor het belang van alle stakeholders hebben. Het is dan ook cruciaal dat de positie van familiebedrijven versterkt wordt.

Knelpunten bij Familiebedrijven

De positie van familiebedrijven kan het beste verstevigd worden door de knelpunten uit de initiatiefnota aan te pakken. De problematiek die speelt bij familiebedrijven kan beter in kaart gebracht worden als er structureel data verzameld wordt op dit gebied en deze data dan ook breder bekend wordt gemaakt bij familiebedrijven. De informatievoorziening rond familiebedrijven is momenteel erg versnipperd, vanwege het feit dat er geen centraal loket voor familiebedrijven is. Tevens is het noodzakelijk dat er een grotere rol voor familiebedrijven komt binnen het onderwijs. Ook wijst ONL op de risico's op het gebied van de privacy van ondernemers. Ten slotte is het van belang dat deze opvolging op de juiste manier gefaciliteerd wordt. Wanneer deze knelpunten voldoende meegenomen worden, ligt er een sterke kans om de positie van het familiebedrijf aanzienlijk te versterken.

Familiebedrijven als vak apart

Het is cruciaal dat onderwijs en bedrijfsleven beter op elkaar gaan aansluiten, dit is waar de nieuwe generatie ondernemers gevormd wordt. Het onderwijs op het gebied van ondernemen richt zich echter met name op het starten van een bedrijf, terwijl in het geval van familiebedrijven andere capaciteiten van belang zijn. ONL steunt dan ook het plan uit de initiatiefnota om in het onderwijs meer aandacht te schenken aan het familiebedrijf. Onderwijs moet zich, naast het starten, ook richten op het verankeren van een duurzame ondernemende familiecultuur, wat de basis vormt voor een passende bedrijfsstructuur. De specifieke zaken die het familiebedrijf uniek en succesvol maken, kunnen bijvoorbeeld vastgelegd worden in een familiestatuuut welke door de collectieve familie opgesteld wordt. Dit kan zorgen voor een goed geplande bedrijfsopvolging zonder verlies van kennis en ondernemerschap. Vooral voor de kleinere familiebedrijven is het vinden van begeleiding en

ondersteuning in dit proces lastig, omdat er geen duidelijk centraal loket is waar zij hiervoor terecht kunnen.

Waarborg de privacy van eigenaren

De registratie in het *Ultimate Beneficial Owner (UBO)*-register, is verplicht voor alle uiteindelijk belanghebbenden van familiebedrijven. ONL maakt zich zorgen over het waarborgen van de privacy van deze UBO's, die in veel gevallen ondernemers en aandeelhouders in het MKB zijn. Om de privacy van deze ondernemers te garanderen pleit ONL ervoor dat de toegang tot het UBO-register voorbehouden blijft aan de relevante partijen zoals overheidsinstanties.

Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

De BOR is in Nederland ingevoerd om bij een opvolging de continuïteit van het bedrijf te garanderen doordat er geen erfbelasting betaald hoeft te worden. Hierdoor blijft er meer ondernemingsvermogen beschikbaar. Familiebedrijven die internationaal actief zijn, of die in ons eigen land concurreren met (familie-) bedrijven uit andere landen die over efficiënte overnamefaciliteiten beschikken, hebben bovendien dankzij de BOR een gelijk spelveld. Het afschaffen van de BOR zal leiden tot grote schade onder ondernemers met een familiebedrijf. Ruim 30% van de familiebedrijven geeft dan aan in ernstige problemen te komen op het moment dat de bedrijfsoverdracht aan de orde komt. Daarbij ondervinden 70% van de familiebedrijven die zonder de BOR-regeling de belasting zouden kunnen betalen, op middellange termijn alsnog schade. Deze bedrijven kunnen minder of niet investeren en tijdelijk niet groeien. Het voorstel om de BOR te vervangen door een betalingsregeling voorkomt misschien op korte termijn liquiditeitsproblemen, maar zorgt wel voor een verslechtering van de solvabiliteitspositie. Het verzwakt de innovatiekracht en zet banen op het spel.

Alternatieven voor de BOR

Binnen de BOR bestaan wel een aantal punten waar ondernemers nog steeds lastig mee uit de voeten kunnen. ONL staat daarom positief tegenover een onderzoek naar mogelijke alternatieven voor deze regeling. De problemen waar veel familiebedrijven nu tegenaan lopen zijn de waarderingproblemen tijdens de bedrijfsopvolging en het uitkopen van familieleden, waarbij ingewikkelde discussies moeten worden gevoerd over de waarde van het bedrijf en er financieringsproblemen ontstaan door het moeten uitkopen. Daarnaast mag een overgenomen bedrijf niet zomaar binnen 5 jaar van de hand gedaan worden, ook niet bij een faillissement. Dit zorgt voor eindeloze juridische procedures die bedrijfsopvolging onaantrekkelijk maken. Desondanks blijft ONL zich hard maken voor het handhaven van de BOR zolang er nog geen bevredigend alternatief is gevonden.

De MKB-Deal voor regionale familiebedrijven

ONL staat positief tegenover de speciale aandacht voor het familiebedrijven op regionaal niveau. Een voorbeeld hiervan is de MKB-Deal, die in verschillende regio's is ingezet voor de knelpunten voor familiebedrijven. In onder anderen Overijssel, Limburg en Utrecht zijn MKB-Deals getekend die inzetten op de specifieke problematiek rond familiebedrijven, zoals digitalisering, verduurzaming en innovatie, bedrijfsopvolging, en ondernemersvaardigheden. Dergelijke initiatieven kunnen als leidraad dienen voor andere decentrale overheden om de positie van het familiebedrijf regionaal te versterken. Daarbij kan ook gedacht worden aan een voucherregeling voor familiebedrijven in het MKB die kan worden benut om het bedrijf door te lichten en onafhankelijke en gekwalificeerde expertise in te huren, zodat het ook deze groep wordt gefaciliteerd bij innovatie.

Bescherm de hoeksteenfunctie van het familiebedrijf

ONL pleit voor een betere positie voor het familiebedrijf. Zeker nu, tijdens onzekere economische tijden, is het cruciaal continuïteit bij familiebedrijven te garanderen zodat de economie en de werkgelegenheid stabiel blijft en weer kan groeien. Op deze manier geven we Nederland de kans om weer te groeien.

